

2. predavanje

OSNOVE GLASBENE TEORIJE

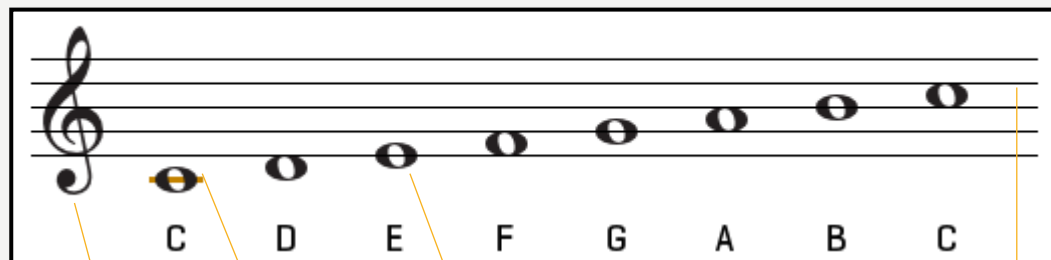
Jakob Barbo

**OSNOVNI GLASBENI ELEMENTI IN NJIHOVI
MEDSEBOJNI ODNOSI (ZAČETNI TEČAJ)**

MojeZnanje.si

NOTNI ZAPIS

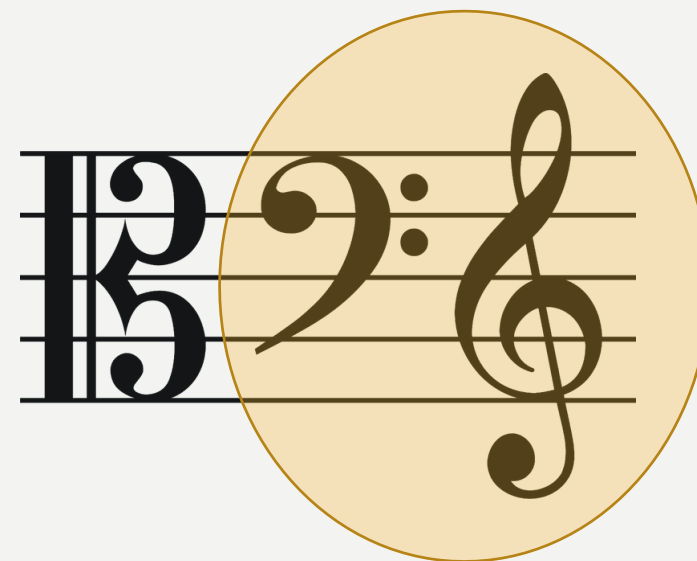

violinjski ključ

pomožna
črta

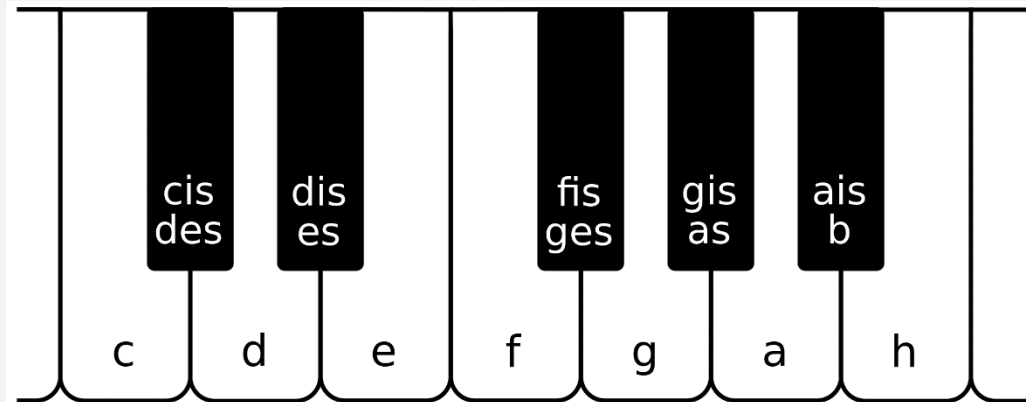
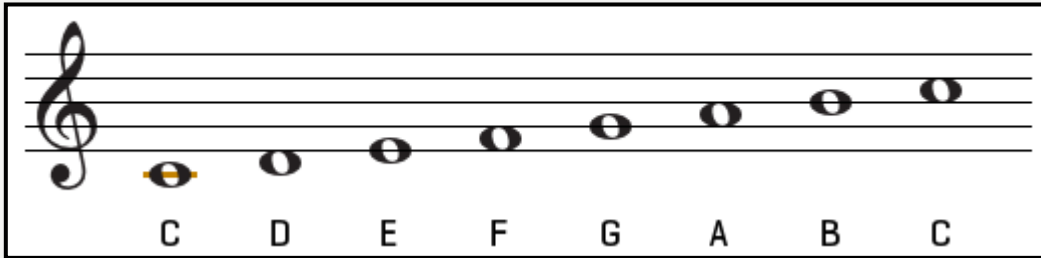
pet črt omogoča
zapis različnih višin

nota

MojeZnanje.si

LESTVICA

- “Lestvica je vrsta točno določenega števila različnih tonov, ki so med seboj oddaljeni za enako razdaljo (interval) ne glede na izhodiščni ton.”
- Interval je razdalja med dvema tonoma
- Lestvica je osnoven glasbeni material

C-dur

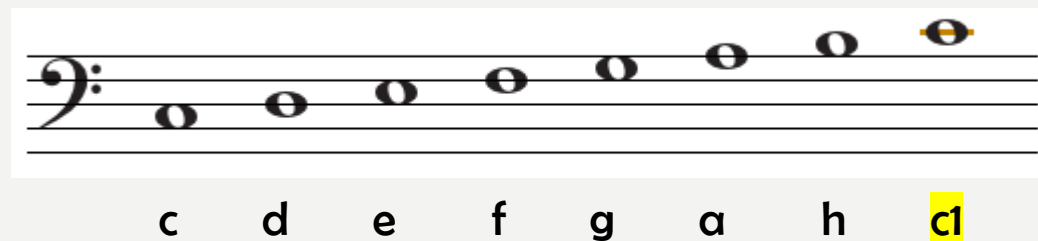
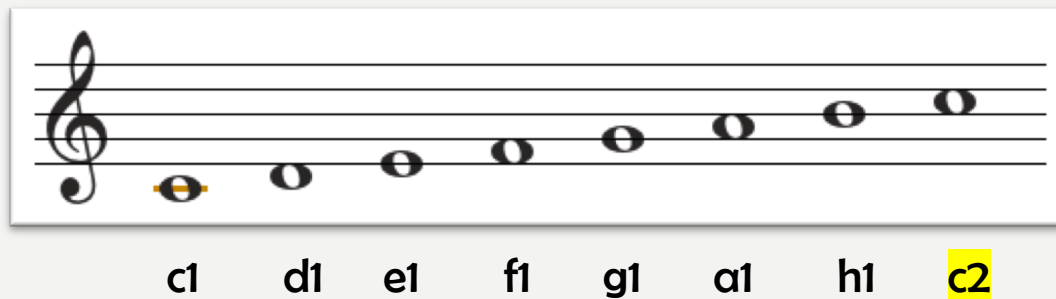
izhodiščni
ton

število
različnih tonov
in razdalja
med njimi

MojeZnanje.si

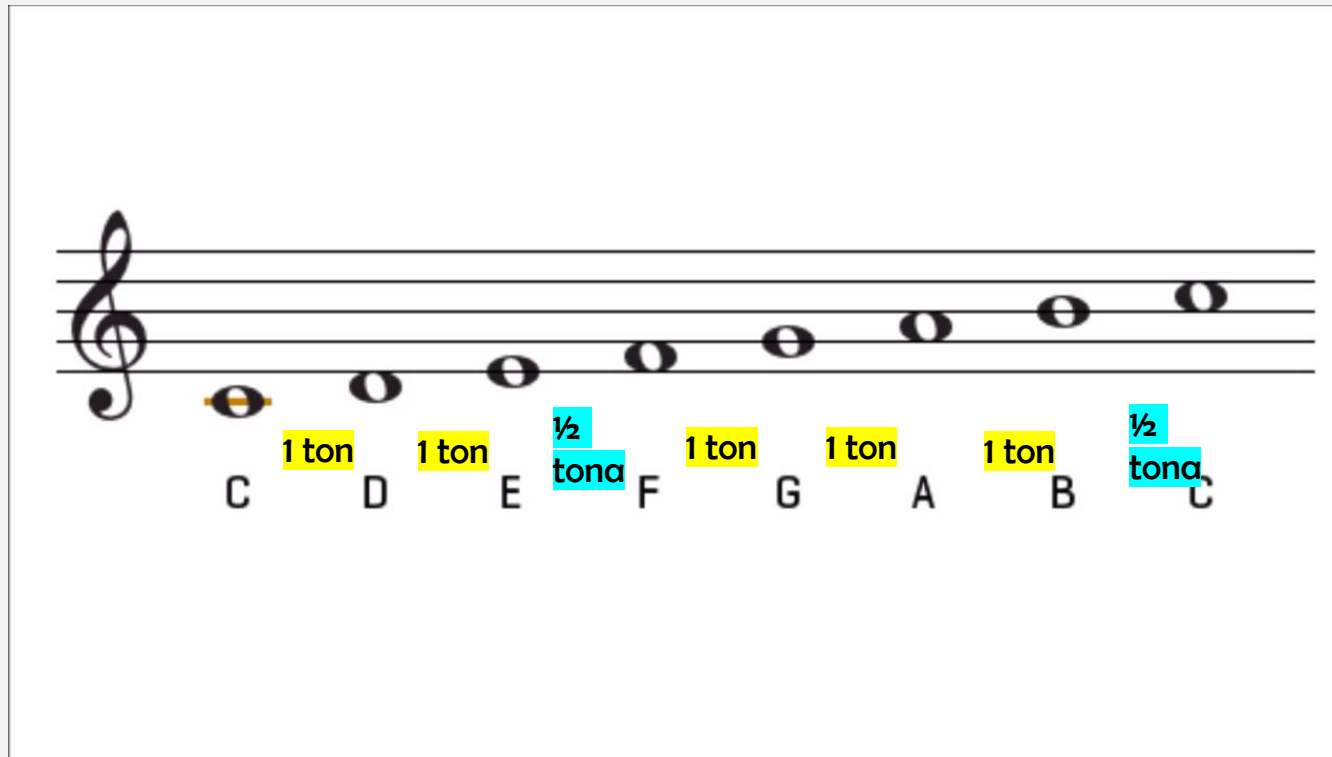
C-DUR V VIOLINSKEM IN BASOVSKEM KLJUČU

Pod tem c, se toni poimenujejo z velikimi
začetnicami (npr. H)

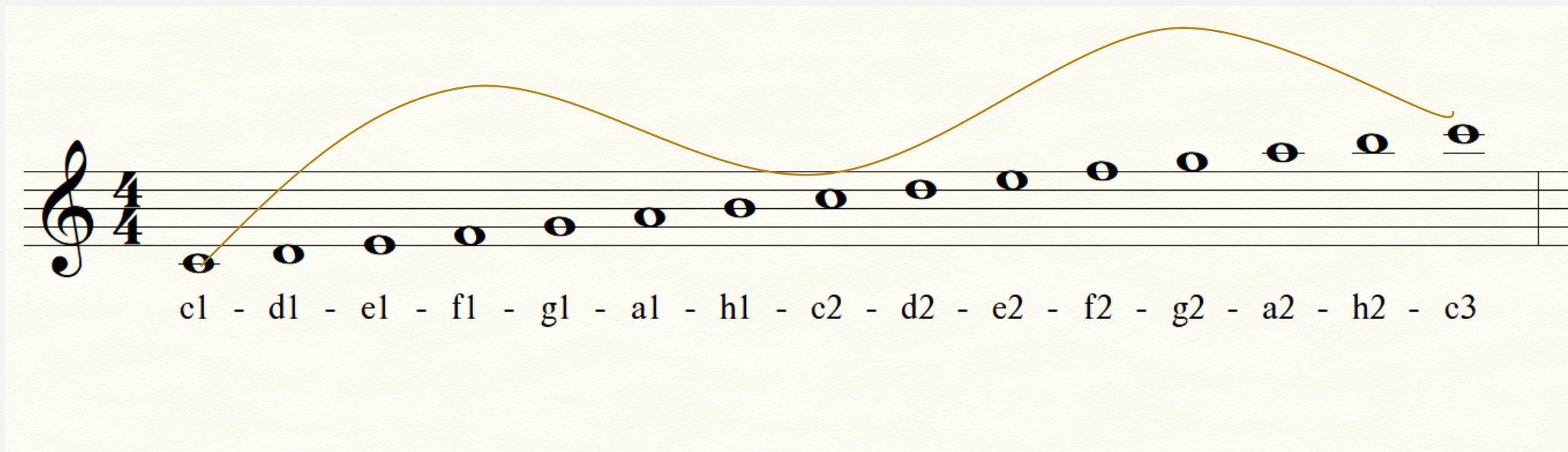

C-DUR

Durova lestvica: 7 različnih tonov (osmi je ponovitev prvega) z oddaljenostji 1 ton, 1 ton, $\frac{1}{2}$ tona, 1 ton, 1 ton, 1 ton, $\frac{1}{2}$ tona.

OKTAVNE PONOVITVE

VIŠAJ, NIŽAJ IN RAZVEZAJ (PREDZNAKI)

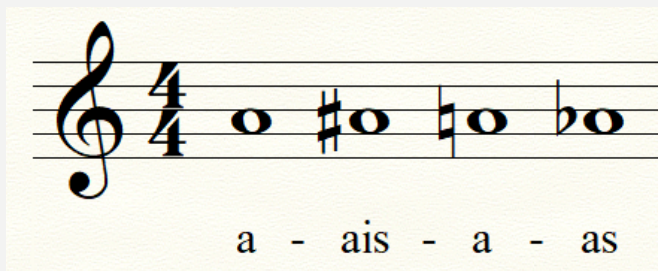
1.

2.

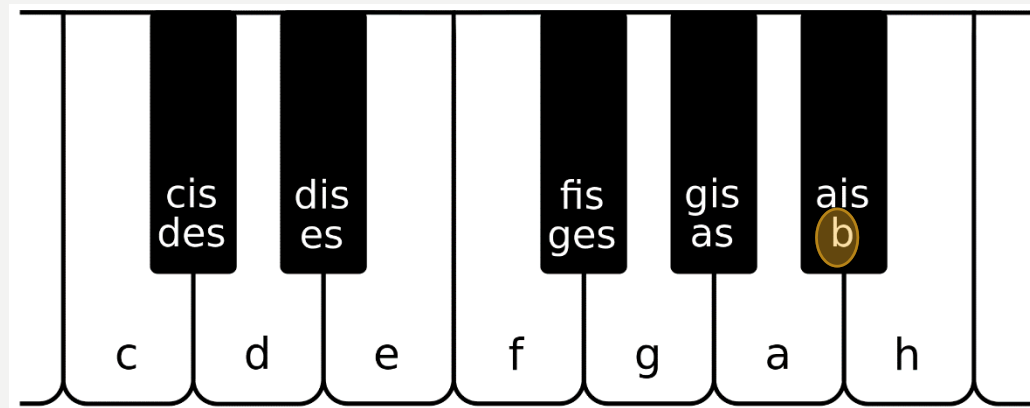
3.

1. Višaj ton zviša za pol tona (dodamo končnico –is, npr. fis),
2. nižaj ga za pol tona zniža (dodamo končnico –es, npr. ces)
3. razvezaj prej napisan predznak razveljavi.

Izjema:

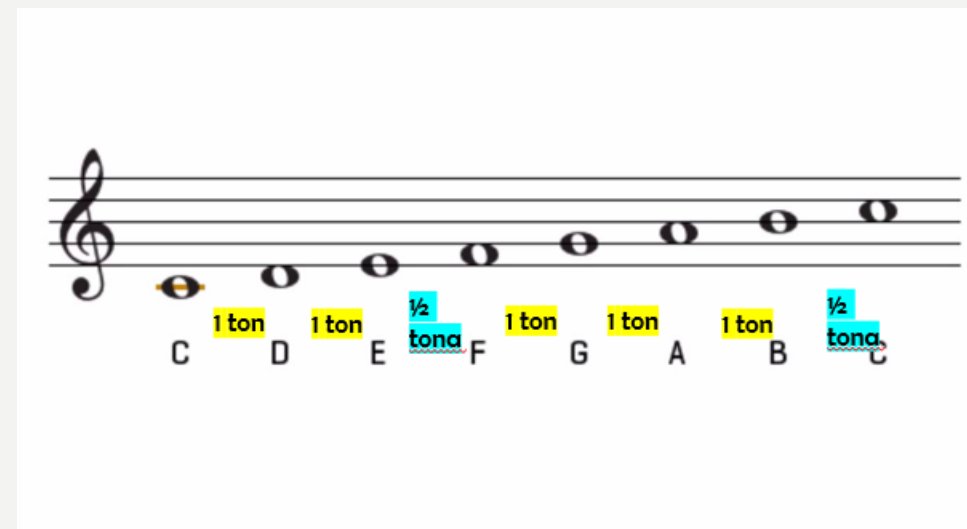
Znižan h imenujemo b.

MojeZnanje.si

INTERVALI

Ime intervala in okrajšave	Razdalja	V C-duru ta interval najdemo
Prima (č1)	0	C-C
Mala sekunda (m2)	½ tona	E-F, H-C
Velika sekunda (v2)	1 ton	C-D, F-G, G-A
Mala terca (m3)	1,5 tona	E-G, A-C
Velika terca (v3)	2 tona	C-E, G-H
Čista kvarta (č4)	2,5 tona	C-F, D-G, E-A, G-C
Tritonus (trit)	3 tone	F-H
Čistva kvinta (č5)	3,5 tone	C-G, D-A, E-H, F-C
Mala seksta (m6)	4 tone	(E-C)
Velika seksta (v6)	4,5 tone	C-A
Mala septima (m7)	5 tonov	D-C
Velika septima (v7)	5,5 tonov	C-H
Oktava (č8)	6 tonov	C-C

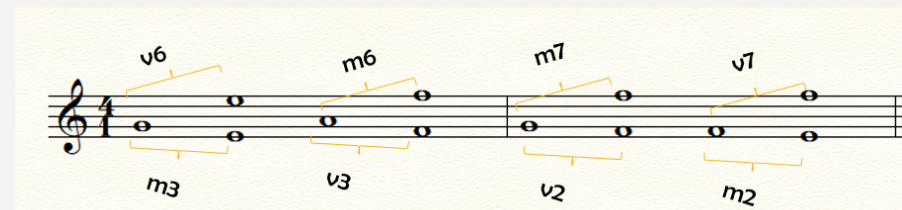
TRITONUS

- Trije celi toni
- „**Hudič** v glasbi“
- Izogibanje do konca renesanse

OBRATI

- Čista kvinta navzgor je oktavo višje čista kvarta navzdol (in obratno)
- Velika terca navzgor je oktavo višje mala seksta navzdol (in obratno)
- Mala terca navzgor je oktavo višje velika seksta navzgor (in obratno)
- Velika sekunda navzgor je oktavo višje mala septima navzdol (in obratno)
- Mala sekunda navzgor je oktavo višje velika septima navzdol (in obratno)

Interval

```
graph TD; A[Interval] --> B[Oddaljenost enega tona od drugega (med C in G je kvinta)]; A --> C[Poimenovanje določenega sozvenenja dveh tonov, oddaljenih za ta interval (če C in G zvenita hkrati, se zven imenuje kvinta)];
```

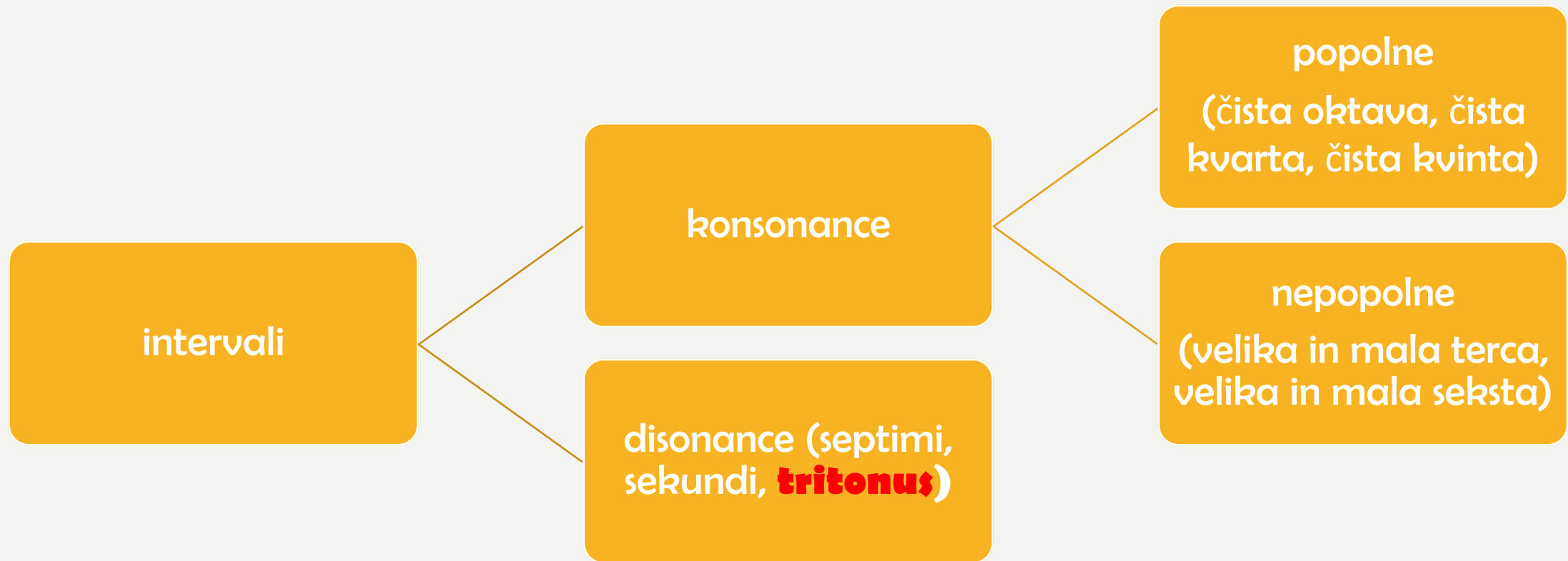
Oddaljenost enega tona od drugega (med C in G je kvinta)

Poimenovanje določenega sozvenenja dveh tonov, oddaljenih za ta interval (če C in G zvenita hkrati, se zven imenuje kvinta)

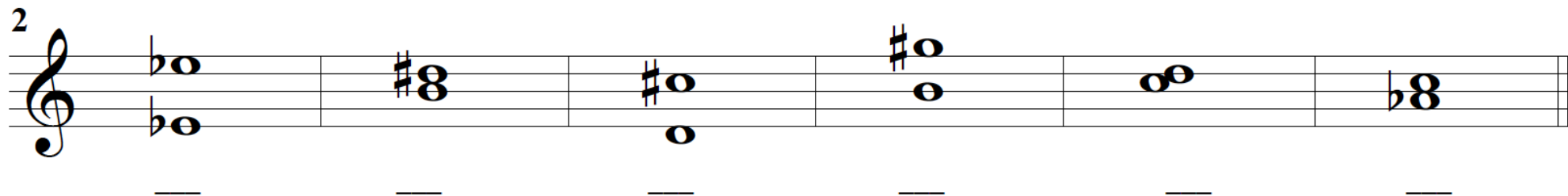

VEČGLASJE

- zahodna kultura edina razvije več kot enoglasje
- prvi ohranjeni zapis večglasja je traktat Musica enchiriadis iz 9. stoletja (paralelne kvinte, dvoglasje)
 - <https://www.youtube.com/watch?v=E6CVxtPcW78>
 - <https://www.youtube.com/watch?v=W4rYZmEnZO8>
- v renesansi delitev na lepozveneče konsonance in slabozveneče disonance
- primer indonezijskega „gamelan“ orkestra, kjer inštrumenti igrajo enoglasno:
 - <https://www.youtube.com/watch?v=UEWCCSuHsuQ>

IMENUJ INTERVALE!

POSTAVI INTERVALE!

25

A musical staff in bass clef with a key signature of one flat (B-flat). The staff contains seven whole notes, each representing a specific interval. Below the staff, the intervals are labeled in Slovenian and English: č5, č8, m3, m3, v2, m6, and m7.

Interval	Notes
č5	B-flat 1, F 2
č8	B-flat 1, B-natural 8
m3	B-flat 1, D-flat 3
m3	B-flat 1, A-flat 3
v2	B-flat 1, B-flat 2
m6	B-flat 1, F-natural 6
m7	B-flat 1, A-natural 7

SLIŠATI INTERVALE?

Interval Recognition - Ear Train

marchantpeter.co.uk Education

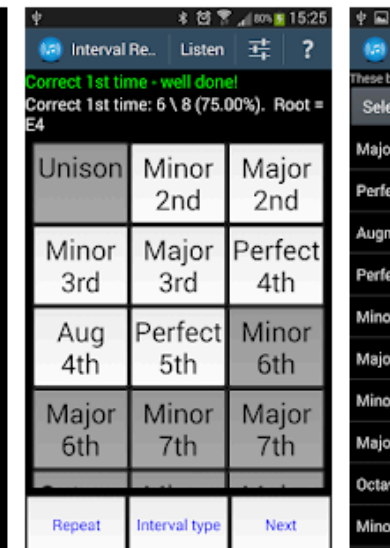
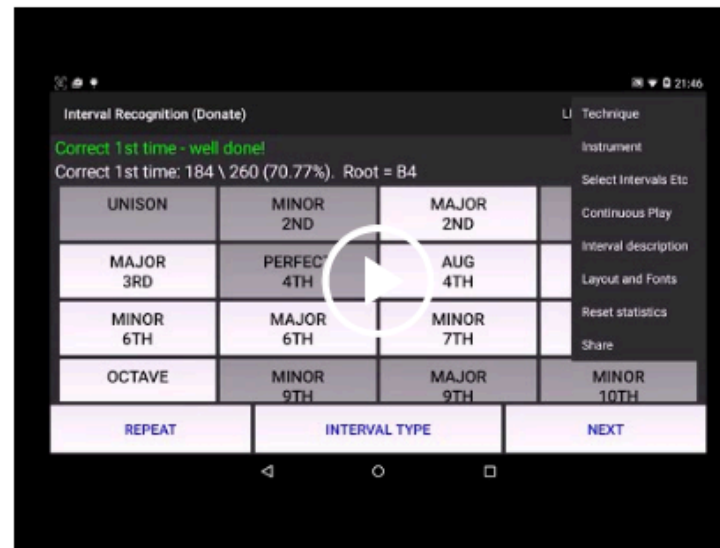
★★★★★ 853

3 PEGI 3

Contains Ads

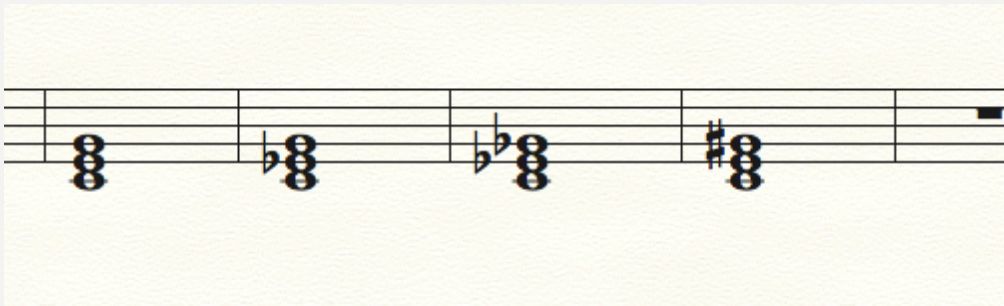
This app is compatible with all of your devices.

Installed

MojeZnanje.si

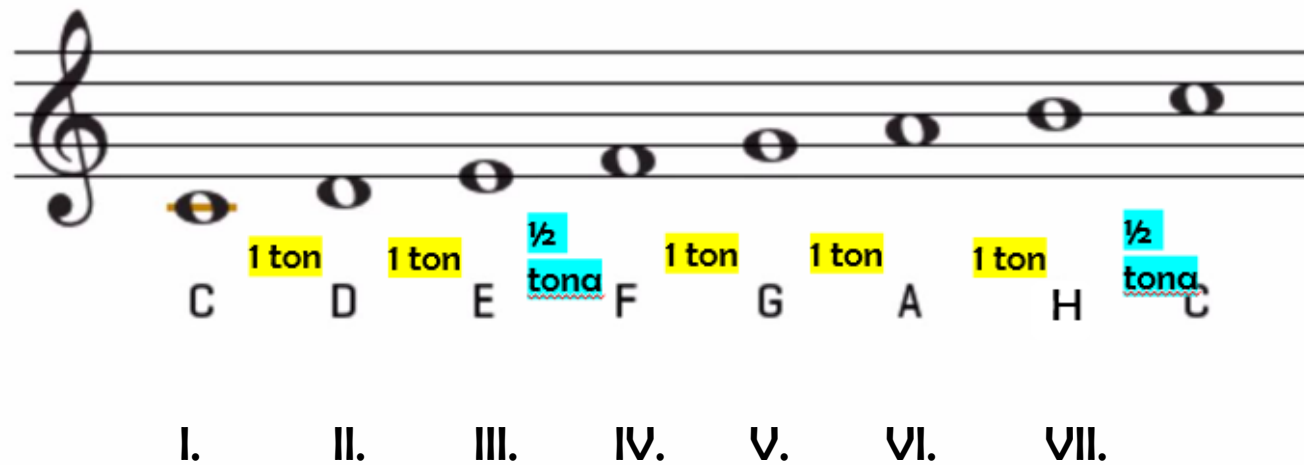
TROZVOKI

- sestavljeni so iz dveh terc (oklepa jih kvinta)
- velika + mala terca (durov kvintakord)
- mala + velika terca (molov kvintakord)
- mala + mala terca (zmanjšan kvintakord)
- velika + velika terca (zvečan kvintakord)

STOPNJE C-DURA

TROZVOKI V LESTVICI

9

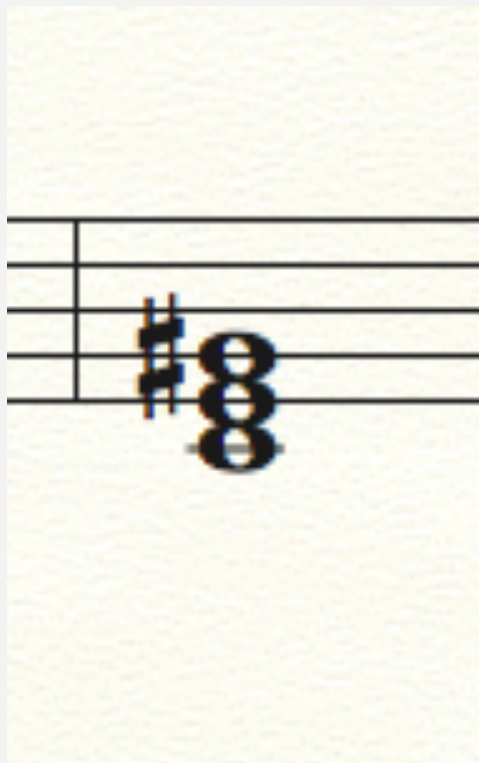
D5/3 m5/3 m5/3 D5/3 D5/3 m5/3 zm5/3 (D5/3)

I. II. III. IV. V. VI. VII. (I)

Durov kvintakord, d53	I., IV., V.
Molov kvintakord, m53	II., III, VI.
Zmanjšan kvintakord, zm53	VII. (tritonus?)
Zvečan kvintakord, zv53	/ (ni ga v duru, je v molu na III.)

ZVEČAN KVINTAKORD

- Najdemo ga v harmoničnem in melodičnem molu

POSTAVITEV AKORDA S PREDZNAKI

- V vsaki lestvici je na isti stopnji enak akord!
- Molov akord na 1. stopnji? Ne, durov!

SPREMLJAVA „KUŽA PAZI“

Kuža pazi

=====

C G
Kuža pazi z repkom miga,

C G C
vstane, leže, tačko da.

C G
Hišo čuva, jezno laja,

C G C
če nikogar ni doma.

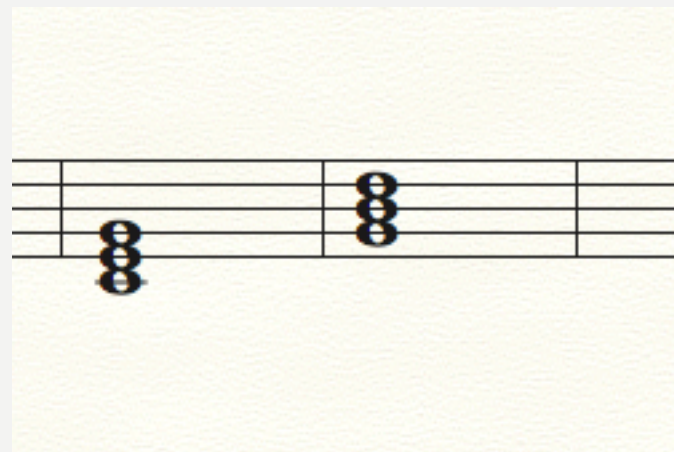
C G
Ko pa Jurček cicibanček

C G C
truden se odpravi spat,

C G
kuža naš pred vrata leže,

C G C
da ne vzame Jurčka tat.

- velike črke običajno pomenijo durov kvintakord, male pa molov
- Zapišimo!

C **G**
 Siva pot, vodi me,
 Am **F**
 kamor hoče srce,
 C **G**
 na Gorenjsko, kjer gore so,
 F **C**
 vodi me, siva pot.

C **Am**
 Skoraj raj si, ti Gorenjska,
 G **F** **C**
 sive gore in zelene reke.
 C **Am**
 Tu zivljenje, skriva svoj zaklad,
 G
 stara si kot sonce,
 F **C**
 mlajša kot pomlad.

SPREMLJAVA SIVA POT

Včasih namesto malih črk za
molove akorde, zraven njih
napišemo "m", na primer Am

Zapišimo!

IMENUJ AKORDE

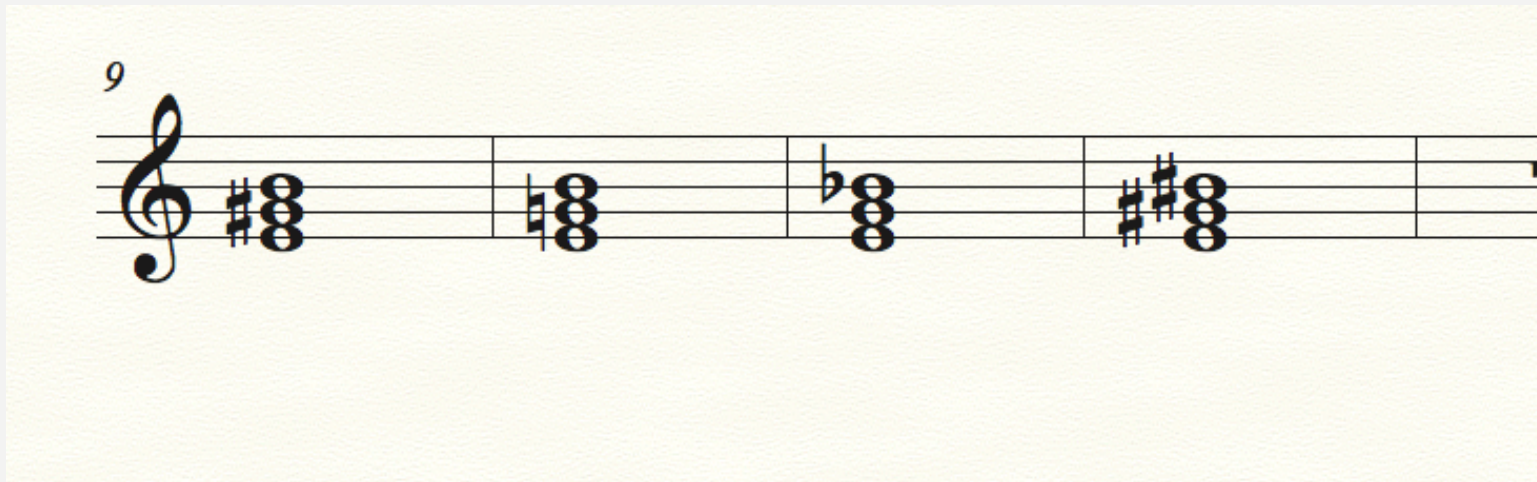
A musical staff with four measures, each containing a triad. The first measure is in treble clef with a key signature of one flat (Bb) and contains the notes D4, F4, and Bb4. The second measure is in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and contains the notes F#4, A4, and C5. The third measure is in bass clef with a key signature of one flat (Bb) and contains the notes Bb3, D4, and F4. The fourth measure is in bass clef with a key signature of one flat (Bb) and contains the notes Bb3, D4, and F4.

1. d53 2. zv53 3. _____ 4. _____

NALOGA

- Postavi durov, molov, zmanjšan in zvečan kvintakord na ton e!
- <rešitev>

BAROK (1600 – 1750)

- Vokalna + **inštrumentalna** + vokalno-**inštrumentalna dela**
- oratorij, kantata, opera, sonate, koncert
- **J. S. Bach**, A. Vivaldi, J. Lully, G. F. Telemann itd.

ZNAČILNOSTI

BACHOVA TABELA OKRAŠKOV

- enotematičnost, motoričnost, okraševanje, kontrasti
- fuga
- J. S. Bach, Oratorij po Janezu: Herr, unser Herrscher
 - <https://www.digitalconcerthall.com/en/concert/51855#>